

Mobilförbudet under bilkörning omfattar även gps

Publicerad
31 MAR 2023

Det strider inte mot legalitetsprincipen och obestämdhetsförbudet att en gps omfattas av begreppet ”annan kommunikationsutrustning” i bestämmelsen om mobilförbud under bilkörning. Hovrätten fäller i motsats till tingsrätten en lastbilsförare och inte heller invändningen om straffvillfarelse går hem.

Lastbilsföraren åtalades dels för hastighetsöverträdelse då han körde 86 kilometer i timmen på en 80-väg dels för brott mot trafikförordningen då han använt mobiltelefon eller annan kommunikationsutrustning genom att hålla den i handen i samband med lastbilskörning.

Örebro tingsrätt dömde föraren för hastighetsöverträdelsen men friade honom för brott mot trafikförordningen. Domstolen konstaterade att åklagaren som bevisning åberopat fotografier som ska visa att föraren håller en mobiltelefon eller annan kommunikationsutrustning i handen samtidigt som han kör bil.

Föraren har under förundersökningen förnekat detta och uppgett att han håller en gps med dåligt ljud i handen. Tingsrätten ansåg att hans förklaring inte kunde lämnas utan avseende. Det var därmed inte ställt utom rimligt tvivel att han agerat som åklagaren påstått.

Åklagaren förklarade i hovrätten att hon godtar tingsrättens bedömning att det endast är visat att det är en gps som föraren hållit i sin hand samtidigt som han kört sitt fordon. Åklagaren har vidare anfört att detta inte fritar föraren från ansvar då en gps är en sådan kommunikationsutrustning som avses i den aktuella bestämmelsen och som omfattas av gärningsbeskrivningen.

Enligt 4 kap. 10 e § trafikförordningen (1998:1276) får en förare av ett motordrivet fordon vid färd på väg ägna sig åt aktiviteter som användande av mobiltelefon och annan kommunikationsutrustning endast om det inte inverkar menligt på förandet av fordonet. Föraren får inte använda denna utrustning på ett sådant sätt att han eller hon håller den i handen. Av 14 kap. 3 § 1 p. c) trafikförordningen följer att den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelsen ska dömas till penningböter.

Göta hovrätt ger en bakgrund till lagstiftningen kring mobilförbudet för att sedan komma in på legalitetsprincipen mot bakgrund av att detta handlar om en gps och inte en mobiltelefon. Den straffrättsliga legalitetsprincipen kommer till uttryck i bl.a. 2 kap. 10 § 1 st. RF, 1 kap. 1 § BrB samt artikel 7 i Europakonventionen och har utvecklats vidare i rättspraxis. Legalitetsprincipen fungerar som en garant för rättssäkerheten genom att den ställer krav på lagstiftningen som innebär att den enskilde ska kunna förutse när han eller hon kan bli föremål för ett straffrättsligt ingripande. I detta ligger ett så kallat obestämdhetsförbud som innebär att ett straffbud måste vara i rimlig grad bestämt till sin utformning; straffbestämmelser måste vara begripliga och i tillräcklig grad tydliga (se t.ex. Högsta domstolens dom den 16 februari 2023 i mål nr B 3139-22 p. 20, NJA 2019 s. 1041 p. 12 och NJA 2016 s. 680 p. 13.)

En straffbestämmelses ordalydelse sätter, konstaterar hovrätten, gränser för vad som kan inordnas under bestämmelsen. Legalitetsprincipen utgör emellertid inget hinder mot att en straffbestämmelse tolkas enligt vedertagna grundsatser så att dess rätta mening utrons; dock måste en sådan tolkning ske med försiktighet. Tolkningen kan endast i mycket begränsad utsträckning bygga på allmänna ändamålsskäl, om de inte kommer till uttryck i ordalydelsen. (Se Högsta domstolens dom den 16 februari 2023 i mål nr B 3139-22 p. 21 och NJA 2019 s. 1041 p. 13.).

Enligt hovrättens mening får innebörden av ordet ”kommunikation” anses innefatta exempelvis samtal men även överföring av information, vilket kan ske på olika sätt. Vid användandet av en gps matar användaren in en uppgift och gps:en lämnar, efter att ha kommunicerat med satelliter, information till användaren som denne normalt sett använder för att navigera till önskat mål. Redan i anledning av detta finner hovrätten att en gps omfattas av begreppet ”annan kommunikationsutrustning” i 4 kap. 10 e § trafikförordningens mening.

Det sagda vinner stöd genom vad som framförts i de utredningar, skrivelser, informationsinsatser med mera som varit aktuella i anledning av införandet av 4 kap. 10 e § trafikförordningen den 1 december 2013 och ändringen av bestämmelsen den 1 februari 2018. Även om ändamålet med bestämmelsen inte ska ges någon avgörande betydelse bör även detta ingå i en helhetsbedömning där samtliga relevanta omständigheter beaktas (se Högsta domstolens dom den 16 februari 2023 i mål nr B 3139-22 p. 25-26).

Hovrätten anser sammantaget att det inte strider mot legalitetsprincipen och obestämdhetsförbudet att en gps omfattas av begreppet ”annan kommunikationsutrustning”. Något i övrigt som hindrar att den aktuella bestämmelsen tillämpas har inte framkommit.

Har föraren varit oaktsam på sätt att han ska fällas till ansvar? Frågan är om föraren varit ovetandes om att det inte är tillåtet att hålla en gps i handen under sådana omständigheter. Inom straffrätten råder en stark huvudregel om att okunnighet eller missförstånd om lagen inte är en ansvarsbefriande ursäkt.

Hovrätten anser att föraren inte kan gå fri från ansvar även om det skulle godtas att han inte haft kännedom om att det är straffbart att hålla en gps i sin hand i samband med att man på väg för ett motordrivet fordon. Hans underlåtenhet att ta reda på om en gps omfattas av förbudet i 4 kap. 10 e § trafikförordningen utgör oaktsamhet som inte kan anses ursäktlig.

Åtalet är därmed styrkt och föraren ska dömas för brott mot trafikförordningen och tingsrättens dom ska ändras i enlighet med detta.

Påföljden bestäms till penningböter på 2 250 kronor.

Mikael Kindbom

Instans: Hovrätterna

Rättsområden: [Trafikbrott](#), [Straffprocess](#), [Trafik och fordon](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter